

VRIENDEN

OOSTENDE

MU.ZEE

Nr. 74

bpost
PB-PP
BELGIE(N) - BELGIQUE

↳ Raoul Servais, 'The Angels of Death', ets, 2009
© Raoul Servais

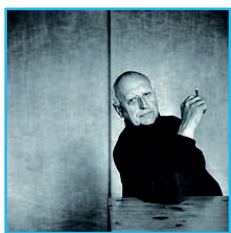
jaargang 19 | Driemaandelijks tijdschrift | april - mei - juni 2018
Identificatienummer: P006345

Afgiftekantoor Oostende 1
Verantw. uitgever: Jacques Mertens, voorzitter | Leon Spilliaertstraat 83 | 8400 Oostende

OOSTENDE

Op 1 mei 2018 wordt stadsgenoot Raoul Servais 90 jaar en dat wordt in de Stad aan Zee gevierd! Mu.ZEE wijdt aan deze gevierde cineast een nieuwe vleugel die in de zomer wordt geopend. Er komt een documentaire uit over zijn leven en werk en een boek 'Panoramiek'. In de Nieuwe Gaanderijen organiseert de dienst Cultuur vanaf 27 maart tot 2 mei een tentoonstelling rond het thema 'Onderdrukking' met stills uit zijn films, want het thema komt in het oeuvre van Raoul Servais veelvuldig aan bod. Op Erfgoeddag, 22 april, brengt het Conservatorium aan Zee een huldeconcert Raoul Servais met (eigen) live muziek en tekst bij de geprojecteerde kortfilms. Ook enkele instrumentale werken en een typerend lied componeerden de leerlingen speciaal voor de 90ste verjaardag van de Meester.

Raoul Servais verwezenlijkte een vijftiental films die samen meer dan vijftig festivalonderscheidingen behaalden, onder meer de San Marco Leeuw, Grote Prijs voor de korte film op de Biënnale van Venetië in 1966, de Speciale Prijs van de Jury op het Filmfestival van Cannes in 1971, de Gouden Palm, eveneens in Cannes in

1979, de Grote Prijs samen met de Prijs van de Internationale Filmkritiek op het Filmfestival van Annecy in 1998, de Kristallen Pegasus op het filmfestival van Poznan in 2015, hoofdprijzen op de Internationale Filmfestivals van Philadelphia, Chicago, Teheran, Bilbao, Valladolid, Rome, Zagreb, Oberhausen, Porto,...

Raoul Servais ontving de gouden erepenning van het Vlaams Parlement in 2011, de Prijs van de Provincie West-Vlaanderen in 2001 en de Prijs van de Cultuurraad Oostende in 1998. In 2008, ter ere van zijn 80ste verjaardag, bracht de dienst Cultuur in samenwerking met het Fonds Raoul Servais, een hommagetentoonstelling in de Venetiaanse Gaanderijen. In 2018 krijgt hij het ereburgerschap van de stad Oostende aangeboden. We danken Raoul Servais die een ware ambassadeur is voor Oostende en steeds op een aimabele, bescheiden wijze zijn medewerking verleent aan talrijke culturele projecten.

Martine Meire
directeur-cultuurbeleidscoördinator

OVERZICHT ACTIVITEITEN APRIL – JUNI 2018

Zaterdag 14 april 2018, 15.00 uur

Ensorherdenking in Onze-Lieve-Vrouw-Ter-Duinen
(meer info: p. 11)

Zaterdag 21 april 2018, 10.15 uur

Algemene Ledenvergadering in de Venetiaanse Gaanderijen (meer info: p. 3)

Zondag 22 april 2018, 11.00 uur

Erfgoeddag: rondleiding in de Gemeenteraadszaal van het Stadhuis (meer info: p. 7)

Zaterdag 12 mei 2018, 15.00 uur

Opening Ensortentoonstelling 'Dromen van parelmoer'
(meer info: p. 9)

Zaterdag 19 mei tot 15 oktober 2018

Expo Gustaaf Sorel in het Stadsmuseum
(meer info: p. 6)

Donderdag 31 mei 2018, 14.00 uur

Geleid bezoek Beaufort
(meer info: p. 4)

Donderdag 5 juli 2018, 19.00 uur

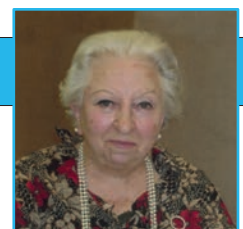
Geleid bezoek Venetiaanse Gaanderijen + Garden party (zie ook: p. 4)

Activiteiten mu-zee-um

Zie website: www.mu-zee-um.be/nl/aanbod/

Op 21 januari 2018 is ons Vriendenlid Jeannette Remaut overleden. Zij was eveneens lid van de Nationale Vrouwenraad, bestuurslid van diverse Oostendse verenigingen en jarenlang actief in de Cultuurraad Oostende.

Algemene Ledenvergadering 2018

ALGEMENE LEDENVERGADERING OP 21 APRIL 2018

Wij nodigen al onze leden graag uit voor de Algemene Ledenvergadering op **zaterdag 21 april 2018 om 10.15 uur** in de exporuimte van de Venetiaanse Gaanderijen (ingang zeedijk, bij het standbeeld van koning Boudewijn).

Programma

- **Verwelkoming** door Martine Meire, directeur Cultuur stad Oostende
- **Werkingsverslag 2017** door Johan Van Roose, secretaris
- **Financieel Verslag 2017** door Joël Nieuwenhuysse, penningmeester
- **Oproep commissarissen** voor kwijting van de bestuursleden
- **Verkiezing en herverkiezing bestuursleden**
- **Feesttoespraak** door Ewout Vanhoecke, coördinator mu-zee-um vzw
- **Toespraak** door Jacques Mertens, voorzitter
- **Slotwoord** door Bart Plasschaert, schepen voor cultuur

Degustatiemenu

Asperges à la Flamande
***

Kabeljauwfilet
Jonge wortel - spinazie - geplette aardappel
***

Vanille-ijs - rode vruchten
***

Mokka - zoetje
***

Incl. aangepaste wijnen en water
Prijs per persoon: € 50

Met muzikale omlijsting door De Zandkorrel en nadien een glaasje cava of frisdrank, aangeboden door het Bestuur.

Voor het degustatiemenu dat omstreeks 13.00 uur aanvangt, schrijft u **voor 6 april** € 50 p.p. over op rekening BE16 0012 0908 3374 met de vermelding 'AV 21/04'.

Reizen

TERUGBLIK OP BEZOEK GENT: SMAK + POËZIERROUTE

Op zondag 29 januari volgden we 's morgens een deel van de Poëzieroute Gent. Op elk van de vijf gekozen locaties droeg ons bestuurslid Paul Stevens een gedicht voor van resp. Ramsey Nasr, Lut De Block, Gust Gils, Maurice Maeterlinck en Roland Jooris. Na de lunch in restaurant Mub'art (MSK) bezochten we de tentoonstelling 'Gerhard Richter/Over schilderen' in het SMAK, met als gids Joannes Késenne. De geslaagde dag werd afgerond met een koffietafel in Mub'art.

De Vrienden bij een van de kunstzinnige bladeren op de Kouter
© Femke Simonis

Ons bestuurslid-dichter Paul Stevens leest bij het Gerechtshof een gedicht voor van Gust Gils © Miche Boydens

Met onze gids door de expo Gerhard Richter in het SMAK
© Femke Simonis

Het organiserende duo Miche Boydens - Bea De Rouck aan tafel in Mub'art © Paul Stevens

BEAUFORT, KUNSTTRIËNNALE AAN ZEE

Beaufort is een cultuur-toeristisch project aan de Vlaamse kust. Om de drie jaar brengen zorgvuldig geselecteerde nationale en internationale kunstenaars hun werken in de openbare ruimte, in de natuurlijke biotoop van het kustlandschap.

De **zesde editie** van Beaufort, Beaufort 2018, vindt plaats **van 30 maart tot 30 september 2018**, onder leiding van **curator Heidi Ballet** (°1979, Hasselt). Zij werkt als onafhankelijk curator vanuit Brussel en Berlijn. Zij cureerde diverse expo's in Parijs, Bordeaux, Vilnius en Berlijn en in Noorwegen de Lofoten Biënnale.

Heidi Ballet: "Tijdens deze zesde editie werken de kunstenaars rond **het vrijdenkende karakter** van de kust.

Stief Desmet, Monument for a Wullock, 2018, brons, Stad Oostende

Die specifieke sfeer van de Belgische Kust is bijvoorbeeld aanwezig in het surrealisme van James Ensor en trok mensen aan zoals de muzikant Marvin Gaye en de Oostenrijkse schrijver Stefan Zweig. Er is aan de Kust een open geest met een vleugje anarchie die tot de dag van vandaag voelbaar is.

Mensen die aan de Kustlijn wonen hebben een **ander perspectief**. Ze hebben doorgaans een wereldbeeld dat beïnvloed is door het feit dat ze steeds contact zoeken met de wereld die achter de horizon ligt. Voor de Belgische kustlijn is dat niet anders. Zeebrugge was reeds in de Middeleeuwen via handel verbonden met de Baltische Staten en Zuid-Europa. Oostende had in de 18de eeuw zelfs kort handelscontacten met India en China. De Kust ontving aan het begin van de 20ste eeuw de Beau Monde uit de hele wereld, van New York tot Perzië. Tegenover al dit internationalisme staat het feit dat het intrinsieke karakter van deze regio bepaald wordt door een bijzonder lokaal gegeven: de dappere vissers die dagelijks de Noordzee trotseren. De projecten van Beaufort spelen met deze contradicties die een voedingsbodemp vormen voor avontuur, surrealisme en anarchie. Bovendien zal er in deze editie aandacht zijn voor het in vraag stellen van het belang van monumenten in de publieke ruimte anno 2018."

De Vrienden organiseren een geleid bezoek aan de Westkust (Oostende-De Panne) met werken van onder meer Stief Desmet, Guillaume Bijl, Jos De Gruyter-Harald Thys, Ryan Gander en Simon Dybbroe Möller.

Martine Meire
directeur-cultuurbeleidscoördinator

Het geleid bezoek per bus vindt plaats op **donderdag 31 mei**. We vertrekken om **14.00 uur** en zijn omstreeks 17.30 uur terug in Oostende. Plaats van de afspraak: **busparking voor de Visserijschool**, Mercatorlaan. De deelnameprijs bedraagt **17 euro**.

U kunt inschrijven tot 15 mei door overschrijving van 17 euro per persoon op rekening BE16 0012 0908 3374 van de Vrienden Mu.ZEE, p.a. Albatrosstraat 10, 8400 Oostende. Deze betaling is uw definitieve inschrijvingsbewijs.

Venetiaanse Gaanderijen + Garden Party

Ook deze zomer nodigen wij u graag uit voor de traditionele Garden Party die vooraf wordt gegaan door een geleid bezoek aan de zomertentoonstelling in de Venetiaanse Gaanderijen. We verdiepen ons in de **leefwereld van Léon Spilliaert** aan de hand van zijn prenten en tekeningen. Meer over deze unieke tentoonstelling leest u in Pro Luce nr. 75.

De Garden Party vindt plaats op **donderdag 5 juli om 19 uur**.

Martine Meire
directeur-cultuurbeleidscoördinator

Jacky De Maeyer, 'De Levensboom'

'De Levensboom' van Jacky De Maeyer: begraafplaats Stuiverstraat

Op initiatief van de Vereniging voor Crematie voor Vlaams België vzw, sectie Oostende, onder leiding van haar verantwoordelijke Edgard Masschalck, werd door het stadsbestuur van Oostende een verstrooiingspark en columbarium aangelegd op de begraafplaats Stuiverstraat. Het verstrooiingspark werd plechtig ingehuldigd op 23 juni 1973 door de schepenen van Burgerlijke

Stand van de stad Oostende, de heer Louis Van Hoorne. Kunstenaar Jacky De Maeyer kreeg de opdracht een beeld te ontwerpen voor de verstrooiingsweide: hij creëerde 'De Levensboom'. Het bronzen gedeelte werd gegoten door de kunstgieterij Herman Norga uit Etikhove. Het werk werd plechtig onthuld op zondag 27 juni 1976 door de schepenen van Cultuur, Raymond Miroir.

'De Levensboom' is een soort monumentale totem. Hij bestaat uit een verbinding van drie halve en drie volle zaadvormen. De zaadvorm is een suggestieve en mooie vorm die vaak voortkomt in het werk van Jacky De Maeyer. Hij staat symbool voor verbinding, ontluiking, leven, groei en energie. Het hoogste punt is 6,5 m boven de grond, het laagste 3,85 m. Een bijzonder sierlijke en ritmische beweging kenmerkt dit werk. Het roept ideeën op van opgang en neergang, van vruchtbaarheid, van groei van aarde naar lucht.

Uit het werk spreekt een krachtige symboliek. De halve zaadvormen kunnen we ook als oog of mond lezen. Zaadvormen wijzen op vruchtbaarheid – ook die van het woord – en op groei. Het is een eenvoudige uitbeelding van verbondenheid van mens en natuur, aarde en heelal. De boom is een symbool van dynamische groei, het jaarlijks afsterven en de nieuwe bloei. Door zijn vorm is de boom de metafoor van ontwikkeling. Zijn takken staan voor diversiteit, zijn stam voor eenheid. Kale takken in de winter en bloesems in het voorjaar zijn de symbolen van de jaarlijkse cyclus van dood en regeneratie. Op deze weide wordt de as van de overledene verstrooid en gaat op in de natuur. Een natuur gekenmerkt door de eeuwige cyclus van afsterven en opnieuw ontluiken. Om over na te denken als we een familielid of vriend een laatste groet brengen.

'De blauwe teil' van Léon Spilliaert: Mu.ZEE, Romestraat

'De blauwe teil' dateert van 1907 (48 cm x 63 cm), op tekenpapier, met Oost-Indische inkt, aquarelverf en kleurpotlood. Telkens als ik voor het werk sta, word ik getroffen door dat overweldigende gevoel dat pure schoonheid kan oproepen. Hier geen symboliek, geen verhaal (of wel?), geen geëngageerde kunst of boodschap...niets van dat alles. Een banaal voorwerp, een eenvoudige teil maar dan getekend met absoluut vakmanschap. Intrigerend, niet? Het enige verhaal dat erachter kan zitten, is dat Spilliaert, lijdend aan slapeloosheid, vaak 's nacht in de stad wandelde, maar ook in eigen huis doolde en stilleven maakte.

De teil staat op een donkere achtergrond, een tafel. Ze staat niet netjes in het midden maar op de bovenste helft. Het is een 'stil' leven: ze is inderdaad in de nacht gaan leven door het maanlicht. Twee prachtige lichtvlekken doen haar mooi oplichten. Subliem weergegeven. Hier toont Spilliaert zijn absoluut meesterschap als tekenaar. Het is immers geen olieverfschilderij, maar een subliem werk van aquarelverf en potlood op tekenpapier.

Het voorbije decennium heeft het werk 'De blauwe teil' van Léon Spilliaert de voorkeur weggedragen van menig schrijver en artiest. Zo stond het werk op de cover van Bijlichtingen, een bundel teksten over schilderkunst van Bernard Dewulf; het maakte deel uit van de tentoonstelling De Vierkantigste Rechthoek, door dEUS-zanger Tom Barman samengesteld in Kunsthall KAdE in Amersfoort. Museumdirecteur Ann Demeester noemde het in een interview haar favoriete kunstwerk. Joost Zwagerman schreef erover in *de Volkskrant* en in zijn laatste boek 'De stilte van het licht'.

Léon Spilliaert, 'De Blauwe Teil', 1907

Hier woonde... Gustaaf Sorel

Gustaaf Sorel (1905-1981), de 'schilder van de stad', woonde veertig jaar lang in de Paulusstraat 59, maar dat pand is nu afgebroken. Het bevond zich aan de achterkant van het gebouw waarin Galerie Studio (voorheen Studio Peperbusse) gevestigd is, aan het Petrus-Paulusplein. Aan de gevel van Kerkstraat 46 hangt een plaquette met de vermelding dat Gustaaf Sorel hier gewoond en gewerkt heeft.

Als autodidact begint Sorel zijn teken- en schildercarrière met zwart-wittekeningen en lino's, geïnspireerd door George Minne en Frans Masereel. Vanaf 1929 stelt hij tentoon, met lovende kritieken van Oostendse kunstcritici en van zijn schoolvriend Karel Jonckheere. In 1934 neemt hij samen met enkele kunstvrienden het initiatief voor de oprichting van de Oostendse Kunstacademie, waarvan hij directeur is van 1948 tot 1977. Na WO II begint Sorel met olieverf te schilderen, maar hij blijft ook zwarte inkt en plakkaatverf gebruiken. Steeds meer raakt hij geboeid door de stad en haar bewoners. Bij de grote overstroming in 1953 werden tientallen van zijn schilderijen vernietigd en is hijzelf bijna verdronken.

↳ Gustaaf Sorel, Het witte huis, 1962, Mu.ZEE, Oostende

Vanaf 1954 creëert Sorel nieuwe, kubistisch geïnspireerde vormen, met een ver doorgedreven verticalisme. De stad komt steeds meer centraal te staan met gevels, stegen en straten, huizenblokken met hun vensters, deuren, hoekjes en schimmen van bewoners en voorbijgangers. In 1976 wordt de in 1934 opgerichte kunstacademie eindelijk erkend door de stad Oostende, onder de naam Stedelijke Kunstacademie, nu Kunstacademie aan Zee.

Gustaaf Sorel was de leermeester van veel Oostendse kunstenaars, onder wie ons Vriendenlid en beeldhouwster Mia Moreaux. Volgens Ensor was Gustaaf Sorel 'de zwarte diamant van de hedendaagse kunst'. Roland Laridon, onze in 2017 overleden stichter-voorzitter, zei over de gevels van Gustaaf Sorel: '...mooie gevels die tegen elkaar aanleunen, elkaar wegduwen bijwijlen om niet te verstikken. Gevels die naar boven schieten soms als sombere kathedralen van verlatenheid en van angst gebogen schaduwen. (...) Gevels die bijna voorovervallend, ons dreigen te verpletteren.' (bron: Huldeboek G. Sorel, 1978)

Femke Simonis

Stadsmuseum

↳ GUSTAAF SOREL. KUNSTSCHILDER VAN HET VISSERSKWARTIER 1905-1981

Ontdek de tentoonstelling 'Gustaaf Sorel. Kunstschilder van het visserskwartier', vanaf zaterdag 19 mei tot en met maandag 15 oktober 2018 in het Stadsmuseum Oostende.

Gustaaf Sorel werd in 1905 in Oostende geboren en debuteerde in de jaren twintig als kunstenaar met linosneden en inkttekeningen. Hij creëerde landschappen en een ruim aantal marines waarin de golfbreker en wering vaak terugkeren. Op het einde van de jaren dertig ontdekte Sorel gouache en begon hij merkwaardige groepen mensen in kleur te schilderen. Hij schilderde de volksmens, samengetroeft in de straat of gelaten meelopend in een processie. Sorels grootste kracht gaat echter uit van zijn stads- en straatgezichten die de troosteloosheid van de stad en haar inwoners weergeven.

Stadsmuseum Oostende

Langestraat 69, 8400 Oostende
10.00 – 12.30 uur en 14.00 – 18.00 uur
Gesloten op dinsdag

↳ Gustaaf Sorel in zijn atelier (Oostendse Heem- en Geschiedkundige Kring De Plate)